

מתנדבי היישוב לצי המלכותי

הבריטי

כתב וערך: אביגדור ברילנט

תמונות ומסמכים: מעיזבון

אדמונד וילהלם ברילנט

חבריו ובמקורות

נושאים

- רקע
- הצי המסחרי המגוייס
- טרם גיוס
- ראשית ההתנדבות
- יחידות ההתנדבות
 - ימאים ראשונים
 - קומנדו
 - קורס טייס בצי
 - הנדסה
- הקמת חיל הים

רקע מדיני

- שלטון המנדט הבריטי היה מתנשא ושחצני. לא האמין ב" NATIVES" הארץ ישראלים וביכולתם החיילית
- שלטון המנדט בראייה ארוכת טווח על פי מדיניות משרד המושבות לא חפץ בגיוס הארץ ישראלים מן הטעם שזהו אימון חינם לכוח שבתום המלחמה יפעל נגדם ויסלקם מפלשתינה
- הבריטים הפנו עורף להצהרת בלפור וכל מדיניותם כנגד גיוסם של הארץ ישראלים נבעה מקו של הישארות בארץ ישראל בטענה שבלעדיהם יהיה חורבן

מאמצי הסוכנות

- בעקבות סכנת הצורך כנגד בריטניה והעם היהודי אמר יו"ר הסוכנות היהודית דוד בן-גוריון: "עלינו לעזור לאנגלים במלחמתם כאילו לא היה "הספר הלבן" ועלינו לעמוד נגד "הספר הלבן" כאילו לא הייתה מלחמה"

– תל אביב, 12.9.1939

פעולות טרם גיוס רשמי

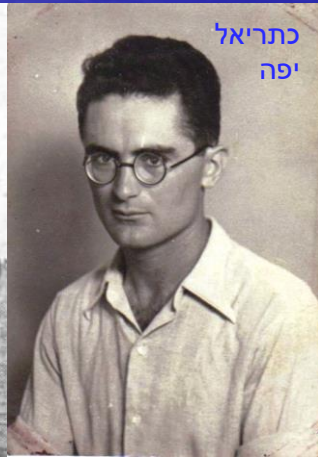
יחידות מודיעין של האצ"ל נשלחה לעירק בפיקודו של דוד רזיאל כנגד מרד ראשיד אל כליאני הפרו נאצי. דוד רזיאל נהרג מפגיעת מסרשמידט גרמני ברכבו

כ"ג יורדי הסירה ארי הים עם קצין הקישור הבריטי מייג'ור אנטוני פאלמר מפקדם הישראלי צבי ספקטור סקיפר הסירה כתריאל יפה ו21 לוחמים שאומנו לפעילות קומנדו בטריפולי שבלבנון שהייתה בשילטון צרפת הווישאית נעלמו ב18 למאי 1941. מטרת הפעולה פגיעה במסוף הדלק בטריפולי אשר שימש את מטוסי הלופטוואפה

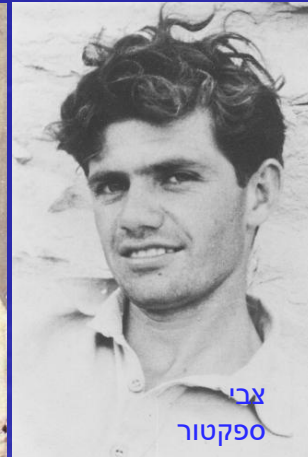
— אחד המתנדבים לכ"ג הוא סא"ל אדם ענב (ווינטראוב) אשר ניצל ברגע האחרון

❖ אביו עו"ד ד"ר ווינטראוב חיפש אותו כי ברח מבית הספר בסמ"ת בחיפה לטובת פעולה זו

❖ אדם התנדב לצי המלכותי הבריטי

כתריאל
יפה

צבי
ספקטור

מייג'ור
אנטוני
פאלמר

סא"ל
אדם ענב
בתמונה
עדיין
רס"ן

צי המלכותי הבריטי: יחידות מיוחדות

טרם הגיוס הרשמי לצי המלכותי פעלו מסגרת יחידת הפעולות המיוחדות של הצי ארץ ישראלים

1940, במסגרת ההגנה והשירותים החשאיים הבריטיים ובעיקר מינהל המבצעים המיוחדים, SOE, נערך ביערות הכרמל, תחת מעטה כבד של סודיות, קורס ראשון מסוגו לחבלה, שבו הדריכו מומחים לנושא שהגיעו מאנגליה הוכשרו עשרות מתנדבים בקורסי הימיה של "הפועל".

– לאחר שהבלקן נכבש בידי הגרמנים, חיפשו הבריטים סוכנים מבין תושבי המזרח התיכון כדי שיבצעו למענם פשיטות קומנדו, מבצעי לוחמה זעירה, ריגול וחבלה, למקרה שהאיזור כולו ייכבש בידי הגרמנים

בחורף 1940, נפתח בשטח "התערוכה" בצפון תל אביב, ליד שפך הירקון, בקרבת "רידינג", הקורס הימי הראשון. זמן מה לאחר מכן הקורס השני.

משני הקורסים נבחרו שישה מתנדבים :

– **שמואל בן-שיפרוט, יעקב אגייב, מרדכי ליסנסקי ז"ל, שלמה קוסיטיקה, יצחק "צקו" ספקטור ויואל גולומב**

– המתנדבים פעלו ביוון. פעולתם לא צלחה אולם הם הצליחו להפיל שני מטוסי לופטוואפה בעת שתקפו במעגן פיראוס

– ספקטור עמד על הסיפון, יחידי, כיוון אליו את ה"לואיס גאן" והוריד את המטוס הגרמני בפגיעה ישירה. זמן קצר לאחר מכן הופיע "שטוקה" נוסף וגם הוא ספג פגיעת בול וצלל אפוף להבות למימי הנמל.

– התקבלו אישורים על הפגיעות המדויקות מהביון הבריטי

יעקב אגייב (יושב במרכז) עם חבריו לאחר ששבו ממישימת ביון וגויסו לצי הבריטי

יהודים שהשתתפו בקורס החבלה הבריטי על חוף הירקון

הצי המסחרי המגוייס

הצי המסחרי בפלשתינא-א"י היה קיים טרם מלחמה, כל מי שרצה לעלות על הים לא הוגבל בכך

האוניות (רשימה חלקית):

— א.ק-תל-אביב: Palestine Shipping Co. Ltd

• אניית נוסעים דחי 10000 טון, אורך 136 מטר, רוחב 15.5 מטר, שוקע 6.6 מ

• 400 נוסעים 120 אנשי צוות

— עליזה: חברה לשירות ימי עתיד

• תפוסה של 912 טון, אורך 65 מטר, רוחב 10 מטר ושוקע 4 מטר

— א.מ עתיד: חברה לשירות ימי עתיד

• 800 טון,

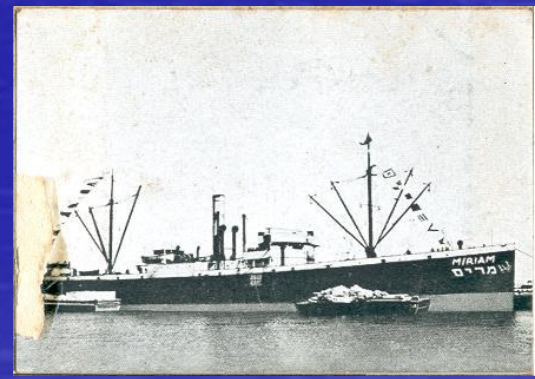
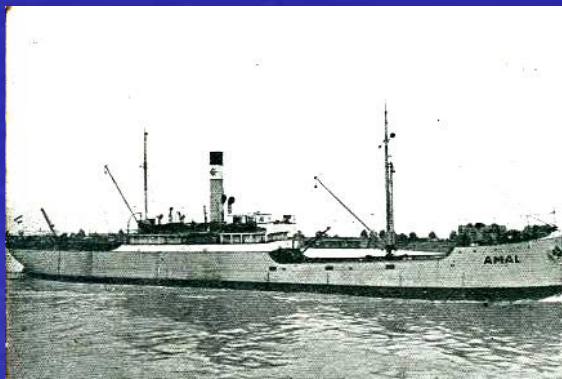
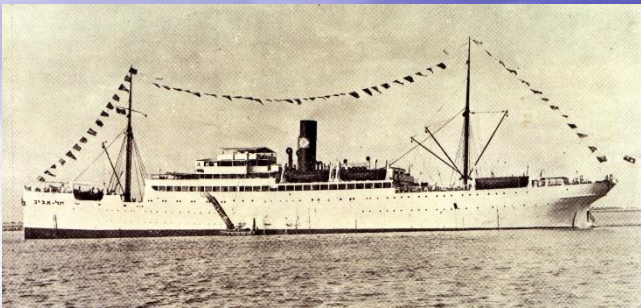
— א.מ עמל: חברה לשירות ימי עתיד

• 1072 טון, אורך 68,5 רוחב 10- מטר, שוקע 4,6 מטר

— א.ק מרים: חברה הללויד הימי

• דחי 5000 טון

• בפרוץ מלחמת העולם הוכפף הצי המסחרי לפיקוד של הצי המלכותי הבריטי

הצי המסחרי המגוייס: א.ק. הר ציון

● בעלות: הלויד הימי הארץ-ישראלי בע"מ

– Palestine Maritime Lloyd Ltd

– נתונים:

● תפוסה 2,508 טון

● דחי 5400 טון

● אורך 102.3 מ

● רוחב 12.04 מ

● שוקע 6.63 מ

● שירות:

● בפרוץ מלחמת העולם השנייה גייסו הבריטים את "הר-ציון"

● בסוף אוגוסט 1940 הפליגה האונייה בשיירה OB-205 מליברפול לסוואנה בארצות הברית בפיקודו של רב החובל האנגלי ג'ון נ' בייטון (John N. Beighton)

● ב-31 באוגוסט 1940 הותקפה האונייה על ידי הצוללת הגרמנית U-38 בפיקודו של היינריך ליבה (Heinrich Liebe)

● טבעה באוקיינוס האטלנטי באתר משוער 36 56:20N 10:00W

● 36 אנשי צוותה נספו, 17 מהם יהודים.

– איש צוות אחד, מסיק קפריסאי בשם אוסמן אדם, ניצל על ידי המשחתת הפולנית "בוסקוויצה"

הצי המסחרי המגוייס: מפקדים בחיל הים

- מח"י: אלוף מרדכי מוקה לימון
 - ספינת הסוחר "שיקמונה"
 - מלח

- מח"י: אלוף שלמה אראל
 - הכשרה בית"ר בית הספר הימי בצ'וויטווקיה
 - מלח ורב חובל חופים

- רמ"ח ים סגן מח"י: אל"מ צבי קינן (קוחנסקי)

- הכשרה בית"ר בית הספר הימי בצ'וויטווקיה

- קצין שלישי בצי המסחרי

- מפקד מספנה: סא"ל יוסף בן שמואל

- חברת עתיד

- סגן צ'יף אנג'ינר בצי העברי

מח"י אלוף שלמה אראל

מח"י אלוף מרדכי "מוקה" לימון

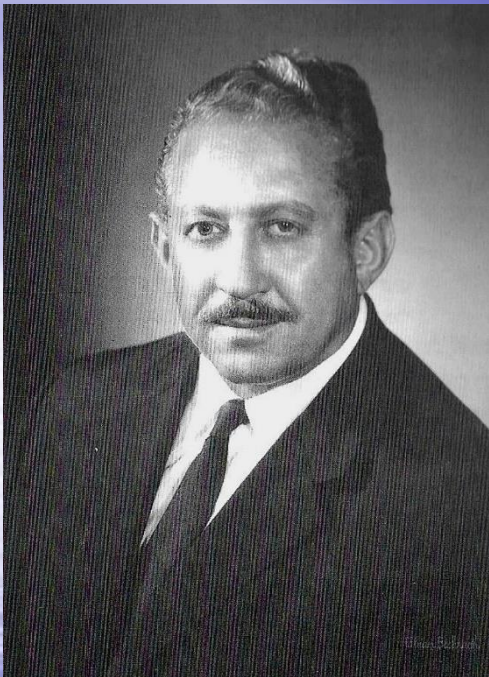
רמ"ח ים סגן מח"י
אל"מ צבי קינן

מפקד מספנה השלישי
סא"ל יוסף בן שמואל

הצי המסחרי המגוייס: מעורבות במבצע

נועה

מקים החברה להובלת פרי
סא"ל מילה ברנר

● מרדכי מוקה לימון:

– ראש משלחת הביטחונית בפריס

– הוגה מבצע נועה

● שלמה אראל:

– פרויקטור שלכת

● מילה ברנר סא"ל ח"י

– קצין שני ומועמד לקצין ראשון

– בחודש יוני 1948 הצטרף ברנר לחיל

הים ובתפקידו הראשון היה רב

החובל של אח"י וג'ווד (ק-18)

– ייצר את הקשר עם מרטין סיים

בנורבגיה לשם חברת הכיסוי סטרבוט

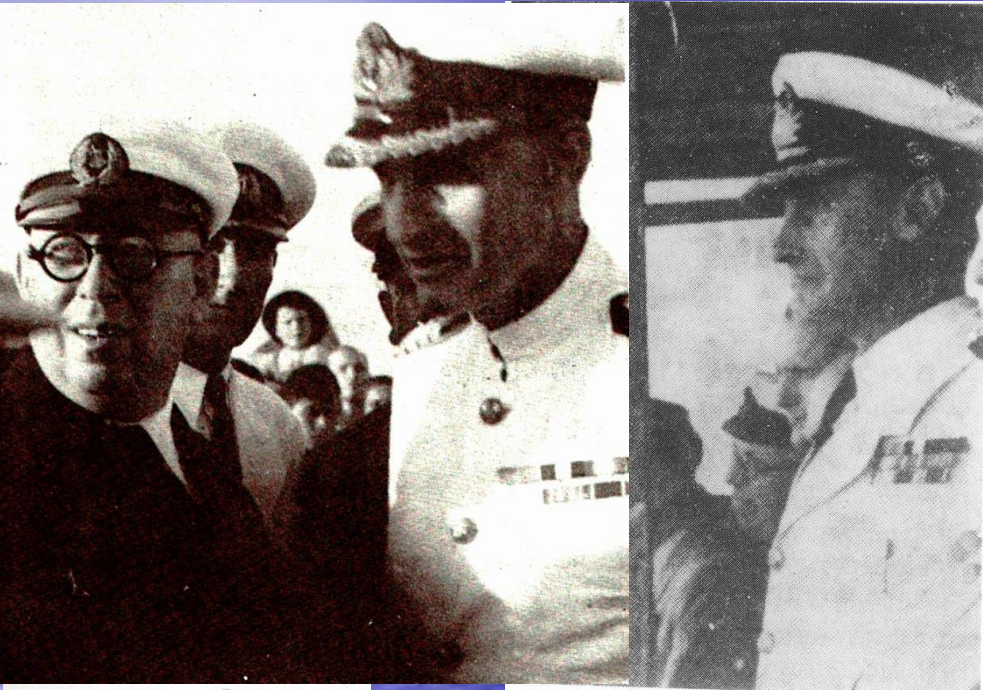
לקידוחי נפט

גיוס לצבא הבריטי

- בשנת 1940 גיוסו החפרים
 - הופנו לחזית יוון ומרביתם נפלו בשבי הגרמני זו הייתה הסנונית הראשונה לגיוס
 - הבריטים נתנו למתגייסים תפקיד נחות אך זה מולא היטב
 - נסיגת חפרים מס' 401, שהתבססה על לוחמי האצ"ל, בצורה חיילית מסודרת בדנקירק גרמה להקמת קומנדו 51 המזרח התיכון והווה בסיס ליחיד ה SIG וה SAS בהמשך (ראיון עם יוסף סג"ל)
- עם פרוץ מלחמת העולם והתקדמות גייסות רומל "שועל המדבר" למצרים הבינו הבריטים כי הם במצב קשה
 - מאביב 1942 עד 3 בנובמבר 1942, הייתה סכנה ממשית שצבא נאצי בפיקודו של רומל יכבוש את ארץ ישראל
 - **הבריטים הקימו את הפלמ"ח** ב-15 למאי 1941
 - הוכנה תכנית "מצדה" וביצורים בכרמל ליד שכונת דניה
 - **המצב הקשה הביא את הבריטים להבנה והכרה שיש לגייס את בני היישוב**

מאמץ הגיוס לצי המלכותי הבריטי

**קפטיין (אל"מ) גיא אונסלו לידיקר
עם מהנדס עמנואל טובים
מייסד אגודת זבולון**

**לווטיננט קומנדר
(רס"ן) מיטשל**

בשלהי 1941 מחסור החמור בכוח אדם מקצועי

– אנשי הצי נאלצו להסכים לגיוס בעלי מקצוע מיומנים בני עמים זרים שנחשבו בעלי ברית פוטנציאליים למלחמה בגרמנים.

גיוס יהודים ארצישראליים: מפקדי הצי המלכותי הבריטי בבסיס חיפה, קפטן (אל"ם) (רס"ן) בצ"י) מיצ'ל, גאי אונסלו לידיקר ולוטננט-קומנדר

– השניים הכירו היטב חלק מן הארצישראליים שעבדו כאזרחים במספנות ובבתי המלאכה של הצי בתיקון כלי שיט ובמתן שירותים כמו הפיכת סירות דיג לשולות מוקשים, והתרשמו לטובה מכישוריהם.

לאחר שיחות של לידיקר ומיצ'ל ובין:

– ראש המחלקה הימית של הסוכנות היהודית בר כוכבא מאירוביץ,

– בא כוח המחלקה הימית בחיפה ד"ר נפתלי וידרא,

– מזכיר מועצת פועלי חיפה ולשכת העבודה בנמל חיפה אבא חושי,

– היועץ המשפטי של הסוכנות דב יוסף,

– ראש המחלקה המדינית משה שרת

לידיקר ומיצ'ל סיכמו להמליץ בפני הממונים עליהם במפקדת הצי באלכסנדריה על גיוס יהודים לצי הבריטי לתפקידי חוף בלבד.

הגיוס לצי המלכותי הבריטי

- ב-26 אוקטובר 1942 הודיע קפטין לייזקר למשה שרת כי ניתן אישור לגיוס יהודים לצי הבריטי
- כ-1,100 מתנדבים ארצישראלים גויסו לשורות הצי מתוכם 13 קצינים
- המתנדבים לצי השתייכו ל Royal Navy Volunteers Reserves
- מנויי הקצונה היה על ידי הסוכנות והתנאי תואר בהנדסה ומנוי סוכנות למי שאין תואר
- לשכת הגיוס הייתה ברחוב יפו 104 בחיפה
- קצין הקישור של המתנדבים רב-חובל חופים זאב הים

מדליית המלחמה 1939-1945

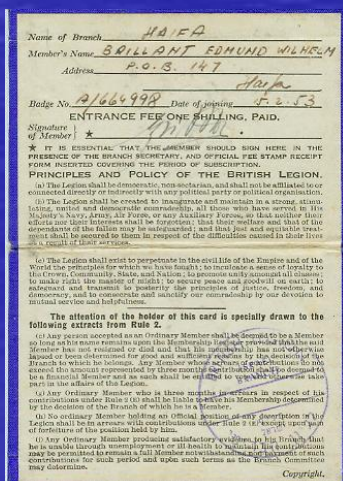
מדליית ההגנה

כוכב אפריקה

כוכב 1939-1945

המהנדס בנימין קסל

כנס חצי היובל של
מתנדבי הצי הבריטי המלכותי

היפה 10.9.1968

שם: ק. קסל

האניה: 258 Flotilla Lele

מקום לצילום אישי מ«הזמנים ההם»

חיפה ומשפחת קסל

- רחוב קסל נקרא על שם המהנדס ישראל קסל, שהיה גר שם ועשה רבות למען ישראל, ייסד את חברת המלח בעתלית, היה שותפו ויד ימינו של רוטנברג בייסוד חברת החשמל

- היה מראשוני המרצים בטכניון וכתב את ספר המהנדס שהפך לאבן יסוד ייחודית וחשובה

- בנו של ישראל קסל הוא המהנדס בנימין קסל סרן בצי המלכותי הבריטי וממייסדי חיל הים

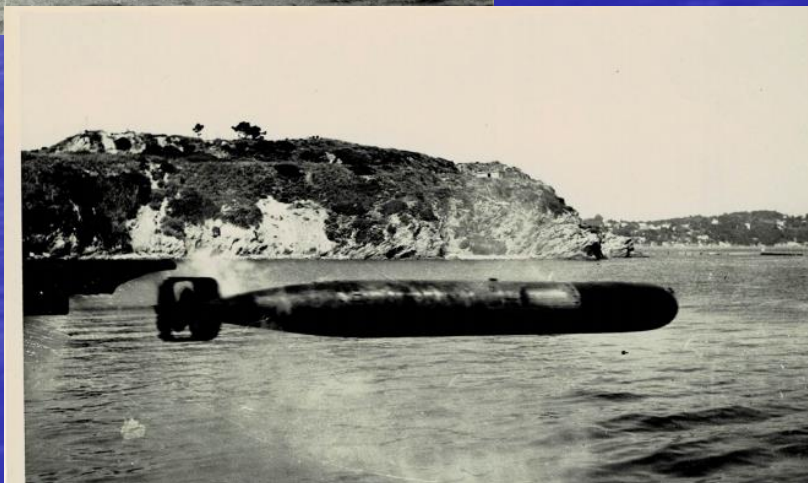
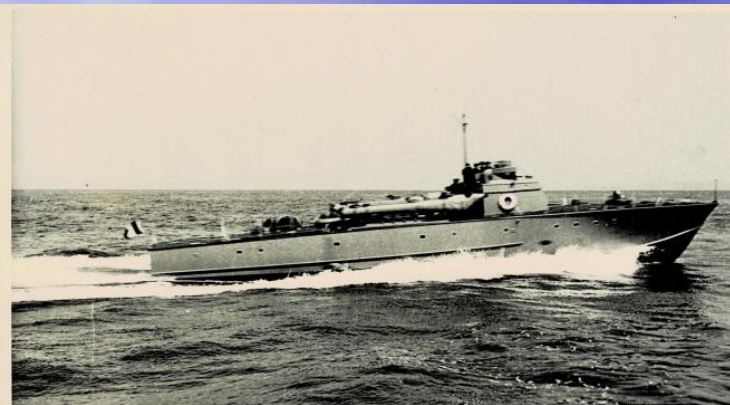
- בנימין חקר רבות את ארץ ישראל ועם חברו כתב המון אבל לא בנושא המדובר כי אם על דברים כמו תיאוריה על המסלול של יציאת מצרים ומסעו עם חברו ישראל בלומנפלד שט בירדן מהכינרת לים המלח ונפצע בתחרות אופנועים

- בנימין היה ממייסדי מפעלי ים המלח ודמות טכנית חשובה שם יחד עם חברו ישראל אל ניר

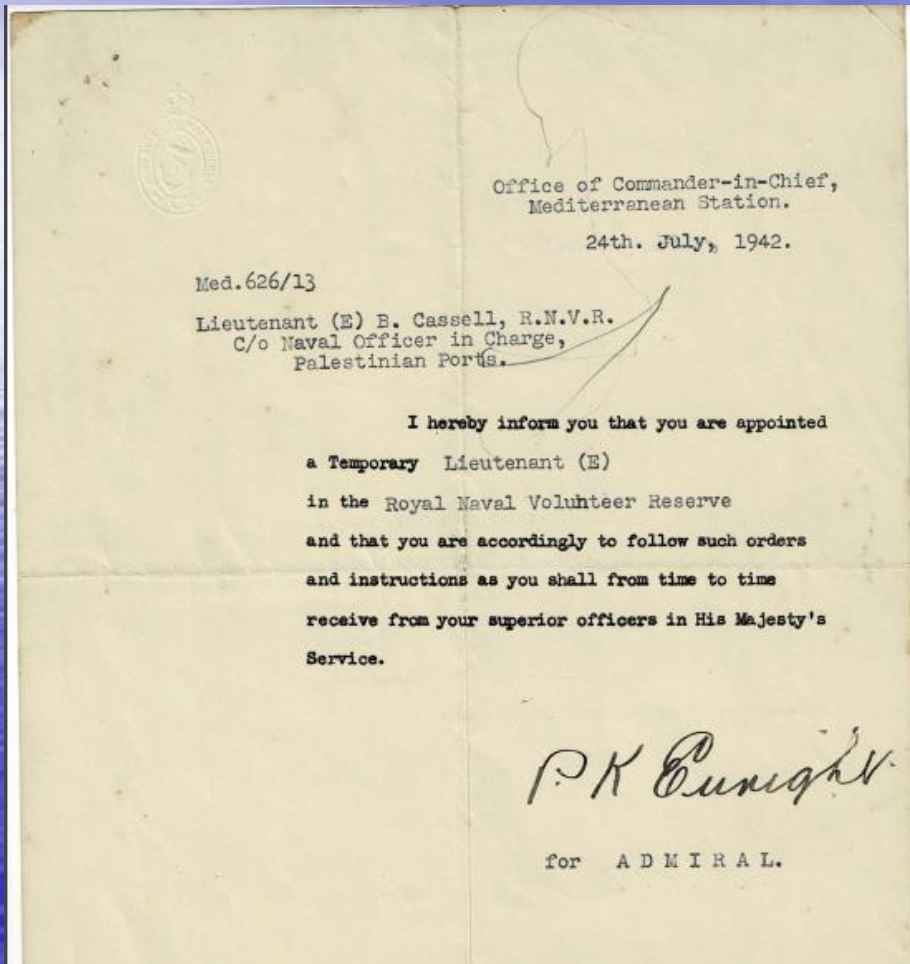
המהנדס בנימין קסל ניסויי טורפדו

- במסגרת תפקידו השתתף בנימין קסל בניסווי שיגור טורפדו מסט"רים בריטיים.

- ניסויים אלו צולמו על ידו במצלמה שהייתה משוכללת לאותם זמנים עם זמן פתיחת תריס של 1:2000

המהנדס בנימין קסל

● **HMS Adabiya:** בסיס אדבייה ליד פורט פואד. מילא תפקיד חשוב בהכנת הפלישה לסיציליה כאשר לוטננט בנימין קסל שיפץ בפעולת חרום את מנועי סירות הנחיתה האמריקניות, שנחשבו בלתי אמינים והתקלקלו לעיתים תכופות. על פעילותו זו הומלץ לדרגת לוטננט-קומנדר (רס"ן), אך הנציב העליון לא אישר את העלאתו בדרגה. הוצע לו גם פיקוד על אוניית תיקונים גדולה במזרח הרחוק, אך סיום המערכה באסיה ובאוקיינוס השקט ביטל את המנוי. בבסיס שירתו 500 ימאים, מתוכם 15 בעלי מקצוע יהודים.

המהנדס בנימין קסל

CURRICULUM VITAE

- 1.0 Name: BENJAMIN CASSEL
- 2.0 Profession: Mechanical Engineer (Licence No. 04218).
- 3.0 Date of Birth: 1905
- 4.0 Nationality: Israeli. Identity Card No. 0231773
- 5.0 Arrival in Israel: 1920 from Russia.
- 6.0 Education: Gymnasium "Herzlia", Tel-Aviv.
University Liege - Belgium.
- 7.0 Languages: Hebrew, English, French, Russian, some German.
- 8.0 Work:
	<u>Years</u>
8.1 Ruston Hornsby, England. Construction of Diesel Engines.	1928-29
8.2 Palestine Potash Co., in charge of Construction of Power House	1929-32
8.3 Work with my late father I. Cassel Consulting Engineering	1932-36
8.4 Palestine Electric Corporation. Work in Power Houses and in erecting The Reading Power Station	1936-42
8.5 Engineer Officer in the Royal Navy, about 1½ Years afloat. The rest in Bases.
In charge of the Engineering Department in Adabiya (Base) where I was responsible for all landing Crafts which took part in the invasion of Italy. For this work I received a letter of appreciation from Rear Admiral Troubridge.	1942-46
8.6 Resident Engineer and Co-works-manager for the Palestine Potash Co., in Sdom.	
8.7 Israel Navy. Chief Engineer and later representing the Israel Navy and The Naval Dept., of the Ministry of Defense in France and England.	1946-48
1948-52
8.8 "CHEMICAL & PHOSPHATES" in Haifa, as senior and Project Engineer. Some of the works carried out:	
8.8.1 Planning all Utilities	
8.8.2 " Harvesting Garmalite in Sdom	
8.8.3 " the Brom Co. Sdom.	
8.8.4 " and carrying out the construction of a Sulphur Plant in Greece.	
8.8.5 Evaluations of different Plans, among them the dispatch of Phosphoric Acid to Europe.	1952-56.

/2...

מהנדס ראשי חיל הים

נספח משרד הביטחון חיל-הים

– אנגליה

– צרפת

- 2 -

- 8.9 Consulting Engineer. Some of the works carried out:
	<u>Years.</u>
8.9.1 Participation in Planning and Constructing the Jetty and Dolphins for the "Gadot" Coy., Haifa.	
8.9.2 Survey of the Jetty in Sierra-Leone, on behalf of the Refineries, Haifa.	
8.9.3 Participation in Planning the pumping of Garmalite and Brine from Sdom to Arad, for the ARAD CHEMICALS Ltd.	
8.9.4 Consulting Engineer in Construction of Cooling Towers,	from 1965.

המהנדס סלו רינגר

- קבוצה של קצינים יהודים מארץ-ישראל באלכסנדריה 7.11.1943. במדים הלבנים משמאל לויטננט (סרן בצי) סלו רינגר.
- סרן רינגר בלוח שנה של קרן היסוד

Keren Hayesod village 1943. Jewish naval engineer checks work turned out in a new settlement. (Photo Kluger)

קצין ימי יהודי בוחן ובודק תהליך סביבה המיוצרים בבית מלאכה חדש באחד מיישובי קרן-היסוד.

סלא אקס חקקת לם לעשות קל מלאכת קרש וחשב (שמות לה, לה) Them hath he-filled with wisdom of heart, to work all manner of work of the engraver and cunning workman (Ereduz 35, 35)

MAY							1943							צ״ר - ס״ן	
Sun	Mon	Tue	Wed	Thu	Fri	Sat	Sun	Mon	Tue	Wed	Thu	Fri	Sat	ה	ד
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27		
בא	בב	בג	כד	כה	כו	כז	כח	כט	א	ב	ג	ד	ה		

המהנדס סלו רינגר

- סלו (משולם) רינגר, המשיך לשרת בצי המלכותי בבסיס חיפה כלויטננט מהנדס RNVR. הוא הוצב על ספינת הוד מלכותו "סטאג" ושרת עליה עד יוני 1946, עד שפרש והצטרף ל"הגנה".
- על שירותו בצי זכה להוקרה והערכה רבה. ביתו בנוה שאנן שימש אף כסליק נשק של הההגנה. הוא השתתף כמו רבים אחרים בהגנת חיפה במלחמת השחרור. אחרי המלחמה, ב-1950 נולדה הבת, אמירה, והמשכו להתגורר בנווה שאנן. בינתיים הקים יחד עם שותף עסקי מפעל מתכת במפרץ חיפה בשם "כד" לייצור כדי חלב למשק החלב המתפתח בארץ. המפעל סיפק במשך למעלה מעשור את רוב כדי החלב למחלבות ומשקי החלב הקיבוציים בישראל, תחילה כדי חלב מברזל ובשנים האחרונות כדי חלב מאלומיניום, עד שהובלת החלב עברה למיכליות אל-חלד והשימוש בכדים הצטמצם במאוד. רינגר הסב את המפעל לייצור מוצרים חדשניים שהיום הם מכונים "ירוקים", כמו מכונת כביסה מהפכנית החוסכת במים, דודי שמש איכותיים בעלי ניצולת גבוהה שאינם פוגעים בנוף כדודי השמש כיום, מערכות לבדיקה וכיוון מנועי דיזל לצמצום פליטת מזהמים (עקב כניסתו של חוק כנוביץ בזמנו) ומיכלי הדחה דו-כמותיים בתוך הקיר לחסכון במים. ב-1967, בהיותו בן 58 בלבד, נפטר ממחלה קשה כתוצאה מתאונת דרכים בה נפגע כהולך רגל שמונה שנים קודם לכן.

המהנדס סלו רינגר

- סרן משולם סלו רינגר, מהנדס מכונות ששירת במצרים בבסיס HMS STAG – הוצב באלכסנדריה יחד עם משפחתו

Page 2.

Surname **RINGER**

Other Names **SALO**

Rank (at time of issue) **Temp. Lieut. (E)**

Ship (at time of issue) **HMS "STAG" (Haifa)**

Place of Birth **Poland**

Year of Birth **1909**

Issued by **NAVAL OFFICER IN CHARGE PALESTINIAN PORTS**

At **Haifa**

Date **7/8/42.**

Page 3.
Navy Form 9.1511

NAVAL IDENTITY CARD No. 88043

NAVAL OFFICER
AUG. 1942
PALESTINIAN PORTS

Visible distinguishing marks

טירונות הצי המלכותי

- בסיס האימונים HMS Morreta בחיפה היכן שמצויים קירית אליעזר ומוזיאון חיל הים ועכו

הצי הבריטי המלכותי

ברילנט

Campaign Stars, Clasps and Medals

instituted in recognition of service

in the war of 1939-45

NUMBER OF STARS, MEDALS,
CLASPS or EMBLEMS ENCLOSED

4

<i>Order of Wearing</i>	<i>Description of Ribbon</i>	<i>Clasp or Emblem (if awarded)</i>
1 1939-45 Star	Dark blue, red and light blue in three equal vertical stripes. This ribbon is worn with the dark blue stripe furthest from the left shoulder.	Battle of Britain
2 Atlantic Star	Blue, white and sea green shaded and watered. This ribbon is worn with the blue edge furthest from the left shoulder.	Air Crew Europe or France and Germany
3 Air Crew Europe Star	Light blue with black edges and in addition a narrow yellow stripe on either side.	Atlantic or France and Germany
4 Africa Star	Pale buff, with a central vertical red stripe and two narrower stripes, one dark blue, and the other light blue. This ribbon is worn with the dark blue stripe furthest from the left shoulder.	8th Army or 1st Army or North Africa 1942-43
5 Pacific Star	Dark green with red edges, a central yellow stripe, and two narrow stripes, one dark blue and the other light blue. This ribbon is worn with the dark blue stripe furthest from the left shoulder.	Burma
6 Burma Star	Dark blue with a central red stripe and in addition two orange stripes.	Pacific
7 Italy Star	Five vertical stripes of equal width, one in red at either edge and one in green at the centre, the two intervening stripes being in white.	
8 France and Germany Star	Five vertical stripes of equal width, one in blue at either edge and one in red at the centre, the two intervening stripes being in white.	Atlantic
9 Defence Medal	Flame coloured with green edges, upon each of which is a narrow black stripe.	Silver laurel leaves (King's Commendation for brave conduct. Civil)
10 War Medal 1939-45	A narrow central red stripe with a narrow white stripe on either side. A broad red stripe at either edge, and two intervening stripes in blue.	Oak leaf

אישור לענידת אותות מלחמה

תאור האותות ומספר האותות המורשים להיענד

סימני כובע ודרגות של הצי הבריטי

סמל הלגיון הבריטי שניתן
ללוחמים והמתנדבים לצי

קורס טייס של הצי המלכותי

המתנדב אדמונד וילהלם ברילנט
מבסיס MASSAWA HMS BULL
נענה לקריאה לטייסי קרב מנושאות
מטוסים

– ברילנט היה מדריך דאייה בקלוב
התעופה בכפר ילדים בגבעת המורה

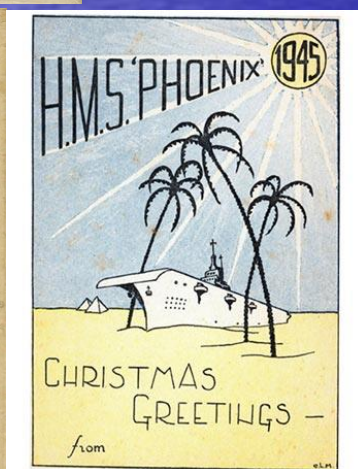
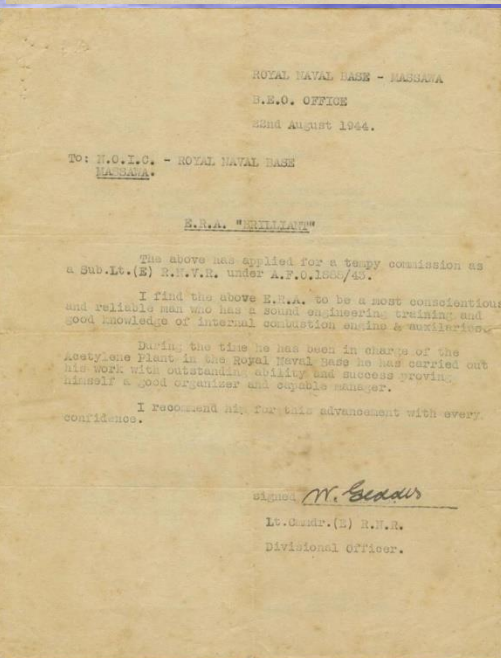
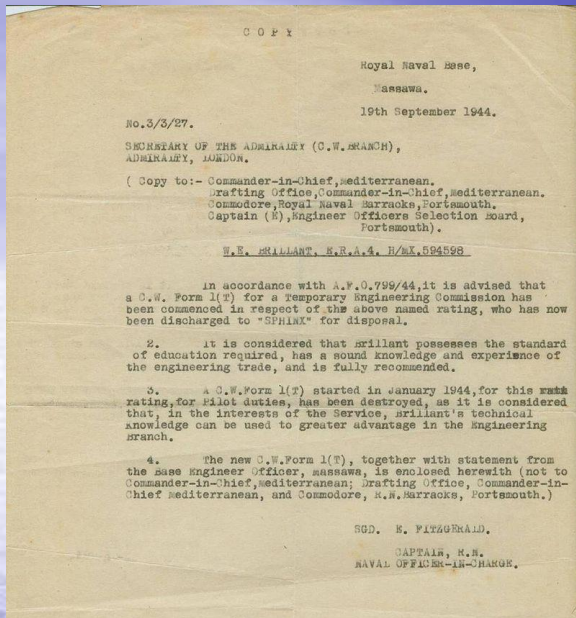
– מפקדיו בצי רס"ן גדס ואל"ם פיצ'רלד
ממליצים עליו לקצונה ולקורס טייס

– ברילנט החל בקורס והודח בהוראת
משרד המושבות בטיעון שהוא נחוץ
כמהנדס לצי

– במכתב שהגיע לבית הספר לטייס
נאמר אסור שיהיה טייס מאחר והוא
ארצישראלי

המתנדב צבי אבידרור שירת כמקלען
במטוס קטלינה

– מטוסו הופל והוא ניצל על ידי משחתת
בריטית

צבי אבידרור קורס טייס של הצי המלכותי

Royal Navy

יוצאי הצי הבריטי ששירתו בין השנים
1939-1946 מתבקשים לשלוח את שמם,
כתובתם ואת מספר HMX
לפקס מס: 03-6422480
לקראת מפגש לקבלת מדליות
ממשלת בריטניה וממשרד הביטחון
הישראלי

"ידיעות אחרונות" ב-18 במאי 2007

מיהם יוצאי הצי הבריטי בישראל? מסתבר, שרובם הם חיפאים במקור. הסיבה לכך היא שבסיס הגיוס של הצי הבריטי - בסיס מורטה - היה ממוקם בשנות ה-40 בחיפה. "זו היתה ממש אופנה באותה תקופה להתגייס לצי הבריטי"

בין יוצאי הצי יש גם כמה מפורסמים, ששניים מהם אף שירתו עם אבידרור באותה מחלקה בטירונות - הסופר המנוח דן בן-אמוץ ואיש העסקים ואיל הספנות סמי עופר. "סמי היה חייל טוב, אני פחות", מספר אבידרור. "אביו אמר לי שאשמור עליו, אבל ידעתי שהוא זה שישמור עלי".

יזם את המפגש השלישי והאחרון של יוצאי הצי המלכותי הבריטי בשנת 2007

מקלען בחיל האוויר המלכותי של הצי

[ראיון עם צבי אבידרור](#)

29. Ratings recommended for Pilot or Observer training must be not more than 30 years of age at the time the Form C.W.1(T) is started. It is no longer necessary for candidates to possess any set standard of education before being recommended. Subject to the exceptions set out in paragraph 31 below, any H.O. or reserve rating who is considered to have the required temperament and personality for flying duties and an alert mind which will enable him to complete with the flying ~~duties~~ training syllabus should be recommended, provided he is willing to volunteer for flying duties. Where necessary, ratings will be given the special educational course referred to below.

30. Recommendations for Pilot training should not be confined to ratings who are considered suitable for commissions. Subject to the exceptions set out in paragraph 31 below, ratings who possess the necessary qualities required for a pilot and are willing to volunteer for flying duties should be recommended even though it appears unlikely that they will develop the qualities required for an Officer. If they do not in fact come up to this standard at the end of their flying training they will be eligible for first line appointments as rating Pilots and subsequently may qualify for a commission. Form C.W.1(T) is to be used for all recommendations, but where a rating is not considered suitable for a commission the heading and certificate on page 1 of the form is to be amended to indicate that he is recommended for Pilot training and not necessarily for a commission. Ratings, however, who are candidates solely for Observer duties must be of school certificate standard in education and suitable for commissions.

31. Ratings in the following categories should only be recommended for Pilot training if they are considered suitable for Temporary air Branch commissions as well as being suitable for pilot duties.-

Petty Officers of any branch.

E.R.As. who have a boiler Watchkeeping certificate, or equivalent experience for ratings trained in I.C.E. and Diesel.

E.As. and E.Ms. who have completed trainings in a Torpedo school.

O.As. who have completed trainings in a gunnery school.

M.Ms. who have completed specialised training of their category.
Radio Mechanics who have completed training in a technical college.
F.A.A. Maintenance ratings who have completed their initial technical training.
V/S., W/T., Seamen with No. 2 non-substantive rating or higher.
Telegraphist air gunners.

32. Ratings who are recommended for Pilot or Observer training are not required to carry out sea service before interview by the Air Selection Board. They may be recommended at the end of their New Entry Training or at any time afterwards. As soon as possible after being recommended they are to be sent to await interview by the Admiralty "Y" Selection Board at the Naval Centre, Bristol, as follows:-

- a) F.A.A. ratings to R.N. Barracks, Lee-on-Solent.
- b) All other ratings to R.N. Barracks, Portsmouth.

33. On appearing before the Selection Board candidates will, if otherwise suitable for selection, be graded educationally as follows:-

Category A - Suitable for training as Pilot or Observer without further educational training.

Category B - Suitable for training as Pilot after a further course of educational training.

Ratings placed in Category B will undergo an educational course lasting two months and will, after successfully completing this course, join up with the Pilots Courses in H.M.S. "St. Vincent", and no further distinction will then be made between the two categories of candidates.

It will also be opened to the Selection Board to recommend that a C.W. Form 1(T) should be started for any rating not accepted for pilot or observer training who is considered suitable for an executive commission. In these cases the Admiralty will instruct the rating's Commanding Officer to start a C.W. Form 1(T) and they will then be dealt with in the same way as other ratings recommended for executive commissions.

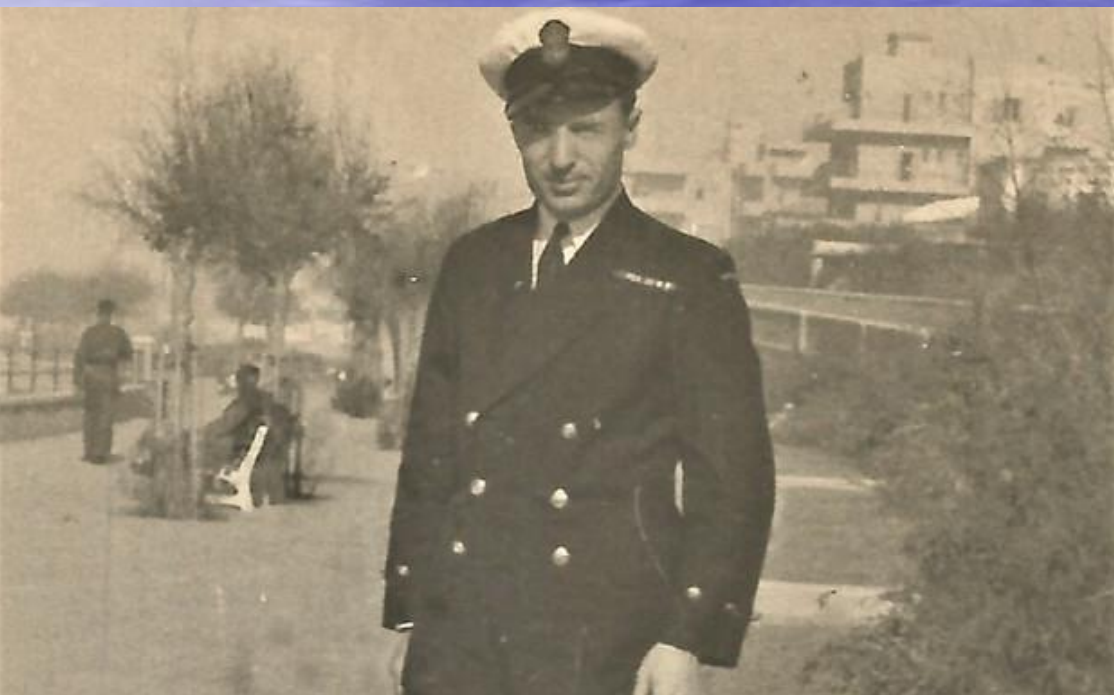
34. All ratings who successfully complete flying training and have developed the qualities of leadership required of an officer will be granted temporary commissions in the Air Branch. Pilots who have not developed these qualities or who do not wish to serve as Officers, will become rating pilots and serve as such in operational squadrons. They will be eligible to be recommended for a commission at any later stage of their career.

35. General service ratings will, while undergoing preliminary training in H.M.S. "St. Vincent", retain their former rating; on being sent for flying or Observers training they will be transferred to the Flying Branch as Acting Leading Airmen. Candidates who fail to complete their training will be reverted to their original rating and branch.

36. "Hostilities Only" Telegraphist Air Gunners are eligible to be recommended for training for temporary commissions for Pilot or Observer duties at any time after entry including the period they are under training. The fact that they have previously appeared unsuccessfully before a Selection Board either as a Y Scheme candidate or a Fleet candidate for Pilot or Observer training will not prevent their being recommended again if they are considered to have since developed the qualities required of an officer.

If accepted they will retain their non-substantive rate of T.A.G. while undergoing Pilot or Observer training but will not be eligible for the "under-training" allowance payable to pilot and observer candidates.

משה בוק צ'יף בצי הצוללות הבריטי

- בהפלגה הראשונה של משה בצוללת הטילו עליהם למעלה מ-50 פצצות עומק. הוא נפצע כתוצאה מזה פציעה שסחב איתו כל החיים. בזמן שהחלים בבית הבראה בקיסריה, הצוללת שלו 'ברטר' שמה, יצאה להפלגה נוספת והוטבעה על ידי הגרמנים

- משה בוק הוצב כטכנאי צוללות בבסיס פורת סעיד במצרים ומשם לא הפסיק לשלוח לסוכנות היהודית ולמפקדת הצי מכתבים בבקשה שיוציאו אותו לקורס צוללן.

- "באותה תקופה היו לצי הצוללות הבריטי אבדות מטורפות, אבל זה לא מה שהרתיע אותו. גיל שבו לא מפחדים מכלום ורוצים לתרום". העקשנות של משה משתלמת ובצעד די חריג מגייסים אותו לקורס צוללן שהצי הבריטי קיים בבסיס מיידון ליד בביירות, לבנון.

- משם נשלח משה לשרת כמו שחלם כאיש צוות בצוללת בריטית ונלחם בגרמנים. "אחרי זמן קצר יחסית הוא מתקדם ועובר הסמכה של קצין טכני, צ'יף". תחילה נלחם בים התיכון ששימש את הגרמנים לאספקת הכוחות שלהם בצפון אפריקה ולאורך השירות שלו עבר בשמונה נמלים לפחות.

משה בוק צ'יף בצי הצוללות הבריטי

משה בבסיס צוללות גרמני

שלחו אותם יחד עם עוד 14 קצינים בריטיים לברגן, שהיה בסיס הצוללות המרכזי של גרמניה בים הצפוני והם לקחו שם בשבי שלוש צוללות גרמניות. בזכות זה הם גילו שהגרמנים פיתחו שנורקל שמאפשר צלילה ארוכה יותר וטעינת מצברים. משהו היסטורי מאוד במלחמת הצוללות שהוא היה שותף

בחלק השני של המלחמה, הבריטים הבינו כמה הצוללות חשובות כדי לפגוע בגרמנים.

משה סיפר על זה ואמר, אני מחזיק אקדח מאחורי גב של קצין גרמני ומוריד אותו מהצוללת. צריך להבין, מכל המשפחה רק הוא ואח שלו שעלו לישראל שרדו את השואה. כל השאר נרצחו על ידי הנאצים. הוא ציין ברשומות שהיה היחיד שעל הכתף היה כתוב לו 'פלסטיין' ולא הצי הבריטי."

הם היו מורידים מהצוללת אנשי קומנדו בכל מיני נמלים, אלה היו מבצעים פעולות חבלה בשטחי הנאצים ולאחר מכן, נמלטים חזרה לצוללות.

נכדו של משה סיים קורס צוללן בחיל הים משה פתח בחיפה סטודיו לצילום ותיקון מצלמות שהיה מקום מפגש של יוצאי הצי המלכותי הבריטי

תמונה 16
א"י 12

6033 16377

מטו המדינה
מ. בוק
חברת רח החלוצ 10, טכמן 642829

בית מסחר לצרכי צילום
שירות לחובבים
הדפסות שחור לבן וצבעוני
מעבדה לתיקון מצלמות

PHOTO HAMDAVEK
McBuk
CAMERA REPAIRS

14, Hechalutz St., Haifa, Tel. 642829

החברה נכנסת או נקלעת לשימוש רק לצורך תיעוד
Responsibility for loss or damage is limited only to cost of film before exposure.

עבודה תת ימית בצי המלכותי

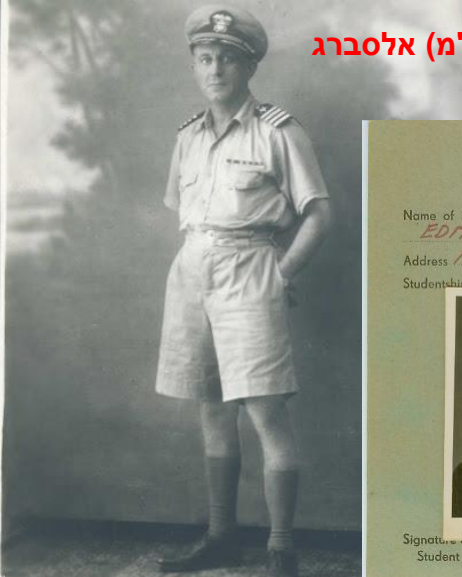
קומנדר (סא"ל) אלסברג
HMS BULL

MASSWA HMS BULL בסיס

- משיית כלי שייט שהטביעו האיטלקים כדי לסתום את הנמל
- עבודה של הצי האמריקאי בפיקוד הקצין היהודי מומחה הנצלה
Commander Edward Ellsberg
- (לימים Rear Admiral Upper Half מקביל לאלוף בצה"ל)
- ספר Under the Red Sea Sun
- מחליפים אנשי הצי המלכותי הבריטי
- המתנדב אדמונד ברילנט מיישם ניסיונו זה בחיל הים
- הקמת יחידת האמודאים במספנה
- צולל בכל ספינה של חיל הים
- בסיס ליחידת העבודה התת ימית שהתפתח לילת"מ

קפטין (אל"מ) אלסברג
USN

THE BRITISH INSTITUTE OF ENGINEERING TECHNOLOGY (Near East) Ltd.
SANSOUR BUILDING, JERUSALEM UNION BUILDING, CAIRO

STUDENTSHIP CARD

Name of Student
EDMUND W. BRILLANT

Date of Enrolment
2.7.1943

Course
B.T.I. TECH. E.

Address
MASSAWA, ERITREA

Studentship Number
PA-408

Valid only until the end of the period endorsed.

YEAR	TIL 30. 4.	TIL 31. 8.	TIL 31. 12.
<i>1944</i>		<i>W. Wise</i>	

Signature of Tutorial Manager
W. Wise

Date
9.8.44

Signature of Student

מספנה גרעין ההקמה

- השדרה הטכנית להקמת מספנת חיל הים התבססה בעיקרה מתנדבי היישוב לצי הבריטי המלכותי – Royal Navy (1100 מתנדבים לצי 1942-46) הצי המסחרי המגויס ומספנת קירשטיין את גרינשפן (שסייעו לאבי בנושא הליגאלי בתדלוק הסטילים במבצע נועה), אנשי הצי האמריקאי רוברט אלן וגרשוני וכן אנשי פלי"ם אך אלו לא הגיעו מצייים מסודרים עם מסורת ימית וטכנית

- סא"ל מהנדס חשמל שטויר מהנדס ראשי של חיל הים ונספח ימי בלונדון – לווטיננט בצי המלכותי (סרן בצי המלכותי)
- אל"מ ג'ו נוביק מקים המספנה ומחצ"ד – נגד בצי הבריטי המלכותי

סא"ל זאב בר זאב פרקש

סא"ל זאב
בר זאב

בתו של
פליקס
אמיו
בעל המספנה

תא"ל
בני תלם
סגן מח"י

סא"ל
טבק

פליקס
אמיו
בעל המספנה

סא"ל זאב
בר זאב פרקש
ז"ל

1925-2014

חבר של אבי
מההגנה והצי
המלכותי
הבריטי

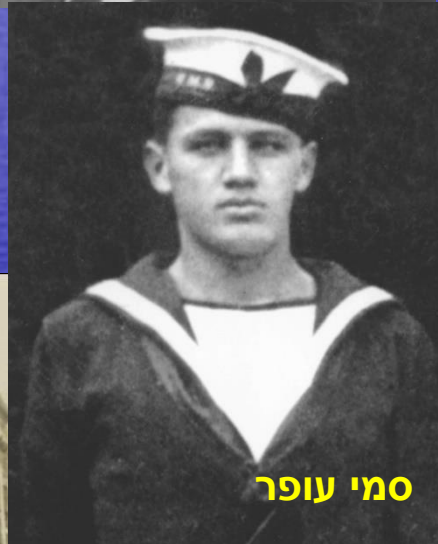
משלחת
ראשונה
לשרבורג 1965
צוות טכני
מכונה

בזכותו אני
קיים. הכיר
לאבי את אמיו

ש13 משמר החופים והפארק הלאומי

דוד פרומר

סמי עופר

משה קיל

ברילנט

המתנדב מרדכי רון

- מקים את משמר החופים במשטרת ישראל ומגיע לדרגת ניצב

המתנדב דוד פרומר

- ממקימי ש13
- ממלא מקום מפקד ש13

המתנדב סמי עופר

- קצין בחיל הים
- מקים חברת אחים עופר

המתנדב משה קיל

- ממקימי הפארק הלאומי ברמת גן
- המסעדה בצורת אנייה
- הגלידריה
- והסירות באגם

חדר אוכל קצינים של הצי

מאיר קן-תור (מאייקה קנטרז'י)

● שירות בצי המלכותי בסיס

ספינקס

DRIVER OFFICER
ISSUED
BRITISH NAVAL
STATION AT
ALEXANDRIA
Date 2.4.46.

THIS IS TO CERTIFY THAT
NAME KANTARGI, M.
RANK A/B. M.T.D. H/TX. 595447.
STATION HMS "SPHINX".

Is Authorised to Drive Naval Service
Motor Vehicles at all Hours.

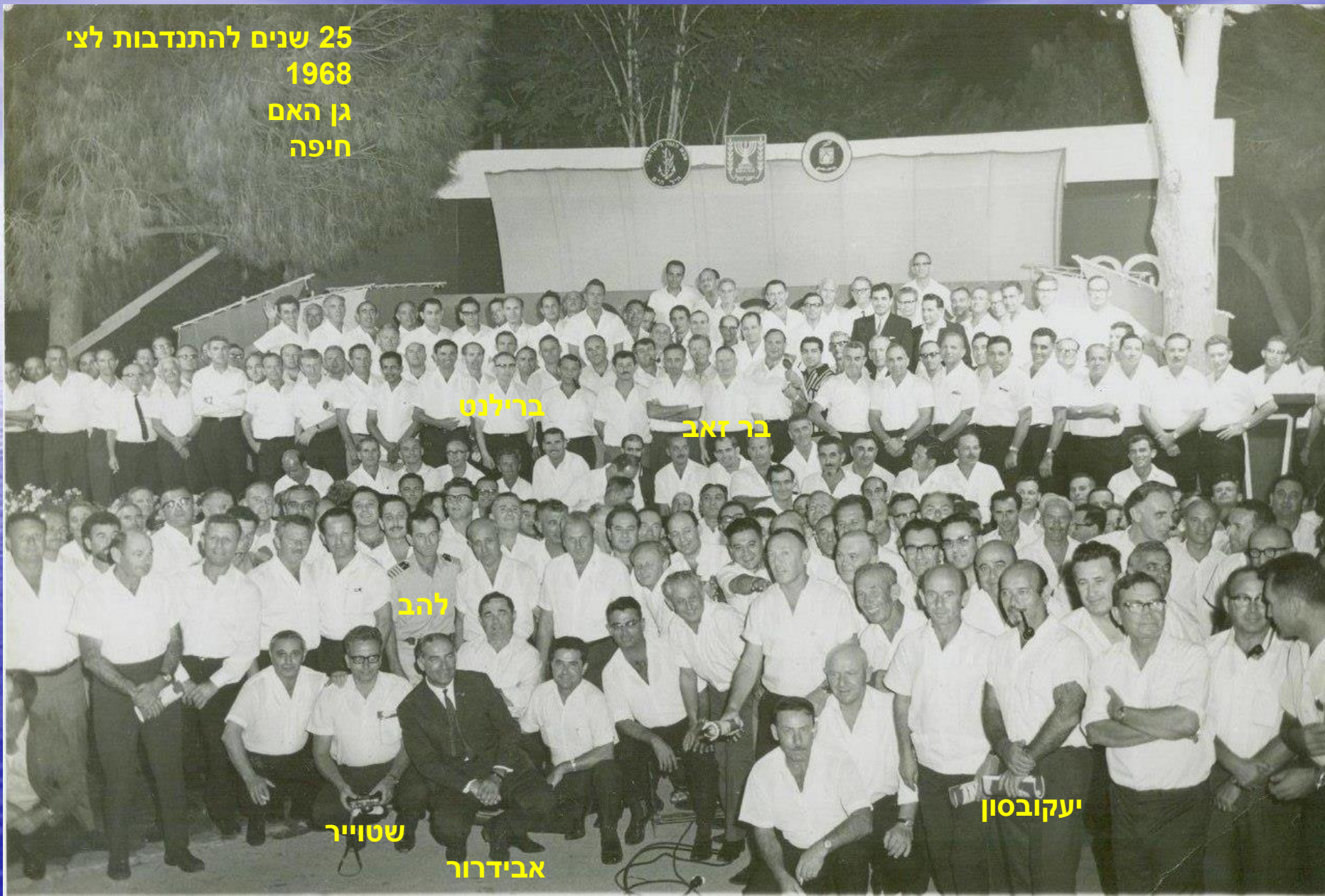
Abbasgardou
SUPG. NAVAL STATION OFFICER

**WHAT TO DO
in Case of Accident**

- 1— If any one is injured call an ambulance.
- 2— Look for independent witnesses and take their Names and Addresses.
- 3— Get a Signed Statement.

מפגשים איגוד יוצאי הצי הבריטי

25 שנים להתנדבות לצי
1968
גן האם
חיפה

ברילנט

בר זאב

להב

שטוייר

אבירור

יעקובסון

מפגשים איגוד יוצאי הצי הבריטי

אגוד הצי הבריטי בארץ ישראל
כנס חצי הילול
לזמננו הבריטי

הריון מתכננים להפגין
 את כבי
אמפג רציק
 לזמננו
 הזמננו הבריטי האמנותי
 בהשתתפות
 זמננו חזק, ראש צוות חיסוף
 זמננו חזק.

האמפג יצחק כיום 11
 יצי 1111 תסביח 10.9.68
 החל משעה 19.00
 כגון האק - חיפה
 מרכז הכרמל.

מזמננו זמננו

בתכנית

- 19.00 - מפגש רעים
- 20.30 - "התולדות החתונות"
- 22.00 - לחקת חיליוס
- 22.00 - המערי המפגש
- 23.30 - צילום צוותי חיירות
- סיום הכנס

25 שנה
 לניסוח
 המתנדבים
 היהודים
 לצי הבריטי
 המלכותי

20
 ישראל
 הזמנה למפגש רעים

מקורות

- מתנדבי היישוב לצי המלכותי הבריטי
- מתנדבי היישוב לצי המסחרי המגוייס
- מספנות חיל הים
- אתר ההנצחה לסרן משולם רינגר
- סיפורו של משה בוק
- רזומה ומסמכים של סרן בנימין קסל בתודות לבנו פרופ' דן קסל
- מסמכים ותמונות מעיזבון אבי אדמונד וילהלם ברילנט אדריכל ימי

תודה

